

MENINGEN MOSLIMS OVER AFVALLIGHEID

ONDERZOEKSVERSLAG T.B.V. NOVA

SEPTEMBER 2007

HOOFDSTUK 1: VERANTWOORDING

§ 1.1 INLEIDING EN ONDERZOEKSDOEL

Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek telt Nederland op dit moment zo'n 920.000 moslims. Grootste groepen zijn de Turken (319.000 personen), gevolgd door de Marokkanen (285.000 personen). De grootste groepen onder de overige moslims zijn de Irakezen (41.000) de Afghanen (34.000), de Iraniërs (28.000) en de Somaliërs (28.000). Daarnaast kunnen ook een deel van de Surinamers, de Indo's en zo'n 42.000 Westerlingen tot de moslims worden gerekend.

Moslims maken ongeveer 6% van de Nederlandse bevolking uit.

Sinds een aantal weken is in Nederland een discussie aan de gang over afvalligheid onder moslims. In deze discussie wordt de mening van Nederlandse moslims nauwelijks gehoord. Dit is aanleiding geweest voor NOVA om een enquête te laten doen naar de mening van moslims over afvalligheid. Het onderzoek verschaft duidelijkheid over hoe Nederlandse moslims denken over afvalligheid.

§ 1.2 ONDERZOEKSGROEPEN

Tot de onderzoeksgroepen worden alle personen gerekend die zichzelf als moslim identificeren en die in Nederland wonen. De enquête is uitsluitend afgenomen met personen die zichzelf als moslim identificeren. Deze vraag is als een selectievraag in de peiling opgenomen. Om een zo representatief beeld van de moslims te garanderen, heeft het onderzoeksbureau personen van verschillende etniciteiten geënquêteerd.

De respondenten zijn in drie categorieën geënquêteerd: Turken, Marokkanen en 'Overige Moslims'. Deze zijn evenredig verdeeld, elke groep vormt eenderde uit van de steekproef.

§ 1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Voor de opiniepeiling hebben alle gesprekken face-to-face plaats gevonden. *Native Experts* – dat zijn personen uit de eigen groep – hebben kandidaten benaderd met de vraag of ze aan het onderzoek mee wilden doen. Daarbij is uitgegaan van *zelfidentificatie*, dat wil zeggen dat respondenten zelf aangaven of ze moslim waren en tot welke etniciteit zij zichzelf rekenen.

Met kandidaten die op grond van deze zelfidentificatie tot de doelgroepen van het onderzoek hoorden, is vervolgens gecontroleerd of zij ouder waren dan 18 jaar. Alleen met kandidaten die aan alle selectiecriteria voldeden, heeft vervolgens een vraaggesprek plaats gevonden. De enquête die hiervoor is gebruikt, is in de bijlage opgenomen.

§ 1.4 FACE-TO-FACE

De enquêtes hebben uitsluitend face-to-face op straat plaats gevonden, op neutrale plekken. Dit wil zeggen dat er niet in of in de omgeving van een moskee is geënquêteerd, zodat beïnvloeding van de resultaten door de gekozen onderzoekslocatie zo veel als mogelijk is beperkt. Alle respondenten zijn daarbij apart van elkaar geënquêteerd zodat ze elkaar niet in de antwoorden die ze gaven konden beïnvloeden.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de vorm van een enquête waarbij de vragenlijst in overleg met de opdrachtgever is vastgesteld. De lengte van de enquête bedroeg rond de 10 minuten. De vragenlijst is in het Nederlands opgesteld.

Om de respondenten te bereiken heeft Foquz Etnomarketing in totaal 13 enquêteurs ingezet. 7 vrouwen en 6 mannen.

§ 1.4 STEEKPROEF

Aan het onderzoek hebben uiteindelijk 475 personen deelgenomen: 163 Turken, 151 Marokkanen en 151 Overige Moslims.

	Aantal	Percentage
Turken	163	34,3%
Marokkanen	161	33,9%
Overigen	151	31,8%
Totaal	475	100%

Tabel 1: Respondenten op grond van zelfidentificatie

De groep Overige Moslims bestond uit verschillende etniciteiten.

Herkomst	Aantal
Irak	21
Suriname	21
Somalië	20
Egypte	13
Indonesië	12

Pakistan	11
Afghanistan	11
Iran	7
Bosnië	5
Libanon	5
Nederland	4
India	4
Tunesië	4
Algerije	3
Koerdistan	3
Syrië	3
Soedan	1
Koeweit	1
Japan	1
Azerbeidzjan	1
Totaal	151

Tabel 2: Etniciteit 'Overige Moslims'

§ 1.5 REPRESENTATIVITEIT

Om de representativiteit en de betrouwbaarheid te waarborgen heeft het veldwerk in verschillende steden in Nederland plaats gevonden onder zowel mannen als vrouwen. Daarbij is met moslims van verschillende leeftijden, opleidingsachtergronden en arbeidssituaties gesproken. Op al deze aspecten is het onderzoek volledig representatief.

	Aantal	%
4 grote steden	252	53,1%
buiten 4 grote steden	223	46,9%
Totaal	475	100,0%

Tabel 3: Respondenten naar gebied, grote steden en daarbuiten

	Aantal	%
Amsterdam	114	24,0%
Rotterdam	76	16,0%
Den Haag	46	9,7%
Leiden	41	8,6%
Eindhoven	40	8,4%
Almere	39	8,2%
Breda	39	8,2%
Enschede	30	6,3%
Zaandam	30	6,3%
Utrecht	16	3,4%
Veenendaal	1	0,2%

Zeist	1	0,2%
Gorinchem	1	0,2%
Lelystad	1	0,2%
Totaal	475	100,0%

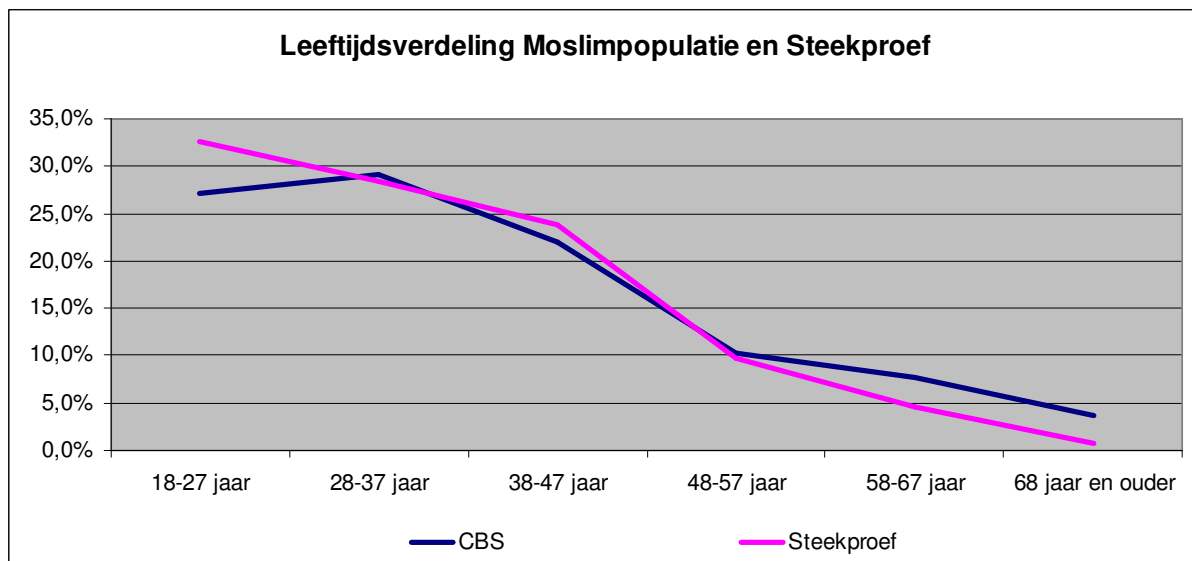
Tabel 4: Respondenten naar gebied, alle onderzoeksgebieden

	Aantal	%
Man	242	50,9%
Vrouw	233	49,1%
Totaal	475	100,0%

Tabel 5: Respondenten naar geslacht

	Aantal	%
18 t/m 34 jaar	251	52,8%
35 jaar en ouder	224	47,2%
Totaal	475	100,0%

Tabel 6: Respondenten naar leeftijdsgroepen

	Aantal	%
Minder dan 25 jaar	254	53,5%
25 jaar of langer	221	46,5%
Totaal	475	100,0%

Tabel 7: Respondenten naar lengte verblijf in Nederland

	Aantal	%
Laag	199	41,9%
Middelbaar	186	39,2%
Hoog	90	18,9%
Totaal	475	100,0%

Tabel 8: Respondenten naar hoogst afgeronde opleiding

	Aantal	%
Werk	319	67,2%
Geen werk	156	32,8%
Totaal	475	100,0%

Tabel 9: Respondenten naar werksituatie

	Aantal	%
Laag	108	22,7%
Midden	124	26,1%
Hoog	125	26,3%
Weet niet/wil niet zeggen	118	24,8%
Totaal	475	100,0%

Tabel 10: Respondenten naar inkomen

§ 1.6 BETROUWBAARHEID

De betrouwbaarheidsintervallen zijn berekend met de volgende formule:

$$1.96 \sqrt{\frac{p \cdot q}{n}}$$

Waarbij p het percentage personen is dat voor een bepaald antwoord kiest en q gelijk is aan 100% - p. De n staat voor het aantal personen dat een bepaalde vraag beantwoordt. De vermenigvuldigingsfactor (1.96) geeft aan dat er is gekozen voor 95% betrouwbaarheid. Op basis van 475 respondenten betekent dit dat de betrouwbaarheidsintervallen liggen tussen minimaal $\pm 0,9\%$ en maximaal $\pm 4,6\%$.

§ 1.7 ONDERZOEKSPERIODE

Het veldwerk is in 1 week uitgevoerd, in week 24 van 2007. Daarbij werd er zowel in de ochtend (N=202), middag (N=157) als avonduren (N=116) geënquêteerd.

§ 1.8 RAPPORTAGE

Voor de analyse zijn alle enquêtes in een SPSS-bestand ingevoerd, waarna de gegevens op verschillende variabelen zijn uitgedraaid. Alleen waar er statistische verschillen zijn geconstateerd worden deze in het onderzoeksverslag vermeld. In de grafieken zijn deze statistische verschillen met een afwijkende kleur weergegeven.

§ 1.9 WEGING

Op de resultaten van het onderzoek heeft geen weging plaats gevonden. Hiertoe is besloten omdat de verdeling over de verschillende achtergrondvariabelen heel sterk overeen kwam met de verdeling van de moslimpopulatie in Nederland. Voor de volledigheid is een bijlage opgenomen waar de totalen zowel gewogen op leeftijd als ongewogen worden gepresenteerd.

§ 1.10 AUTEURSRECHTEN EN GEBRUIKSVORWAARDEN

De auteursrechten van de opiniepeiling zijn en blijven te allen tijde het bezit van Foquz Etnomarketing. Gebruik van de onderzoeksgegevens mag uitsluitend onder uitdrukkelijke vermelding van de naam van het bureau. Bij gebruik in grafieken of andere zichtmaterialen moet in een duidelijk lettertype en leesbaar lettergrootte het copyright (© Foquz Etnomarketing) vermeld worden.

Het ter beschikking stellen van de gegevens aan derden dient onmiddellijk schriftelijk aan Foquz Etnomarketing gemeld te worden.

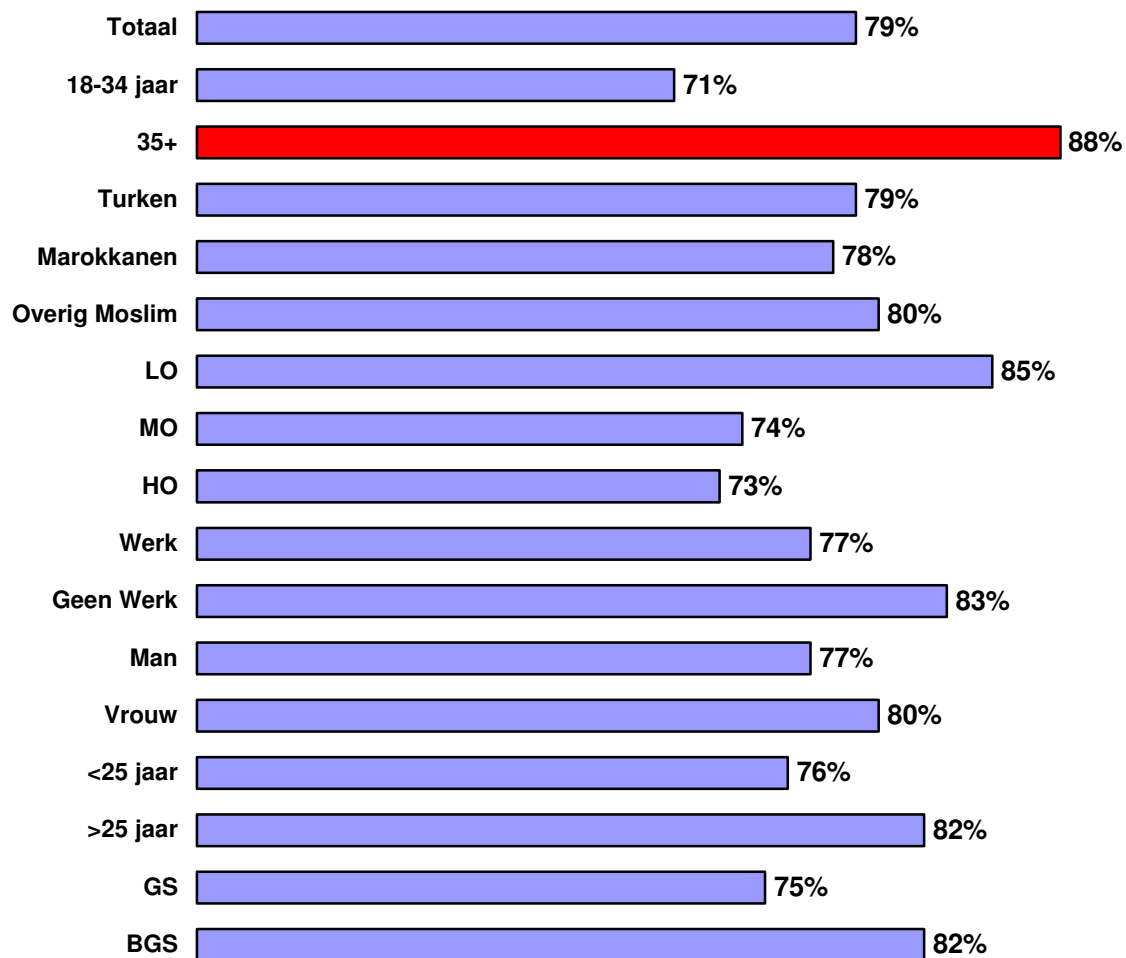
HOOFDSTUK 2: RESULTATEN

§ 2.1 AANDEEL PRAKTISEREND MOSLIM

79% van de moslims in Nederland noemt zichzelf praktiserend moslim. Bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele zijn verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar geven wel een richting aan.

Gesteld kan worden dat de grootste groep praktiserende moslims te vinden is onder de 35-plussers. Indicatief kan verder gesteld worden dat de grootste groep praktiserende moslims te vinden is onder de laagst opgeleide moslims, moslims zonder werk, moslims die meer dan 25 jaar in Nederland wonen en moslims buiten de vier grote steden.

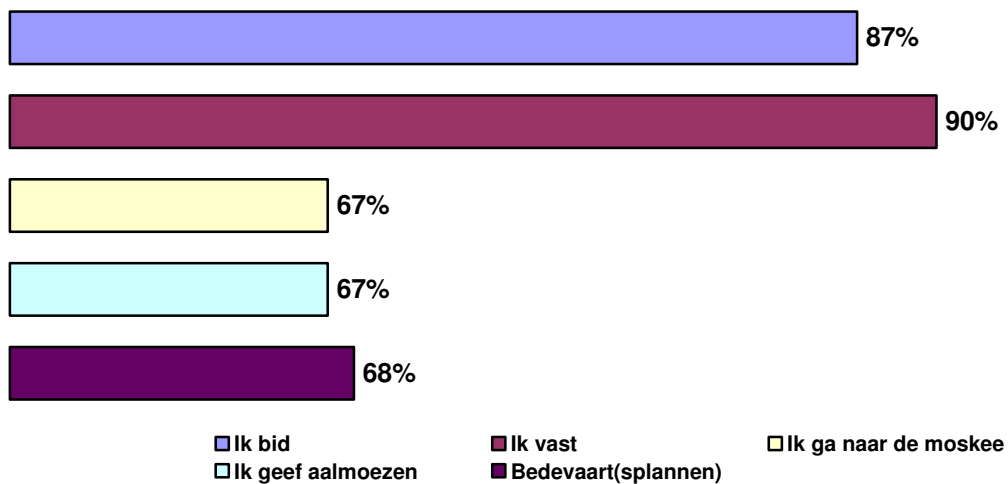
Aandeel Praktiserend Moslim

§ 2.2 GELOOFSUITINGEN

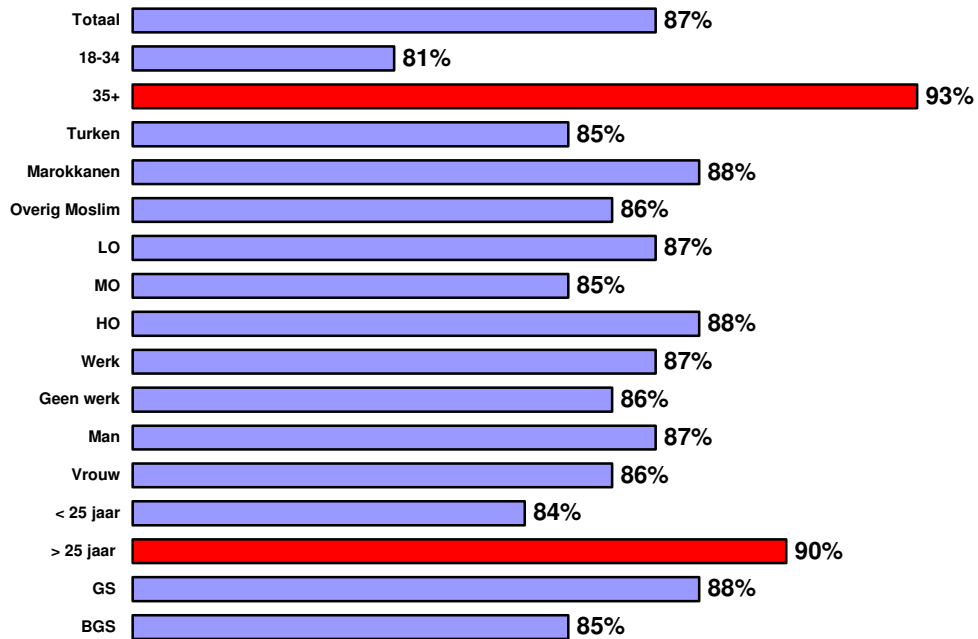
Op de vraag ‘wat doet u aan uw geloof’ antwoordt 87% ‘ik bid’ en 90% ‘ik vast’, in beide gevallen een groter aantal dan zichzelf als praktiserend omschrijft. Naar de moskee gaan, het geven van aalmoezen en naar Mekka willen gaan worden elk door tweederde van de moslims genoemd als vorm van geloofsuiting.

Wat doet u aan uw geloof?

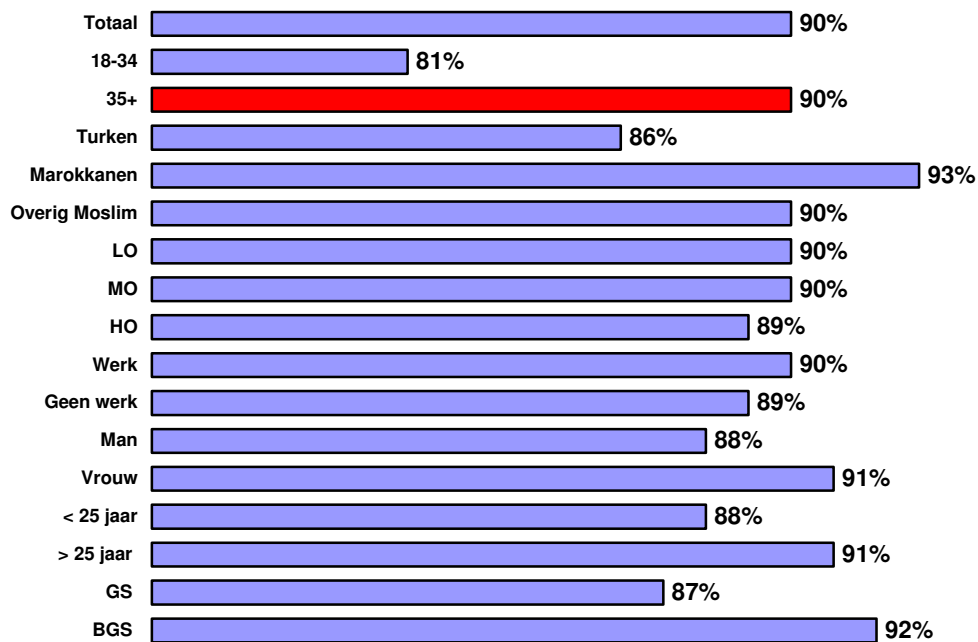

Alle vormen van geloofsuitingen worden het vaakst door de 35-plussers, door moslims die langer dan 25 jaar in Nederland wonen en door moslims buiten de vier grote steden beleden. Deze verschillen zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan.

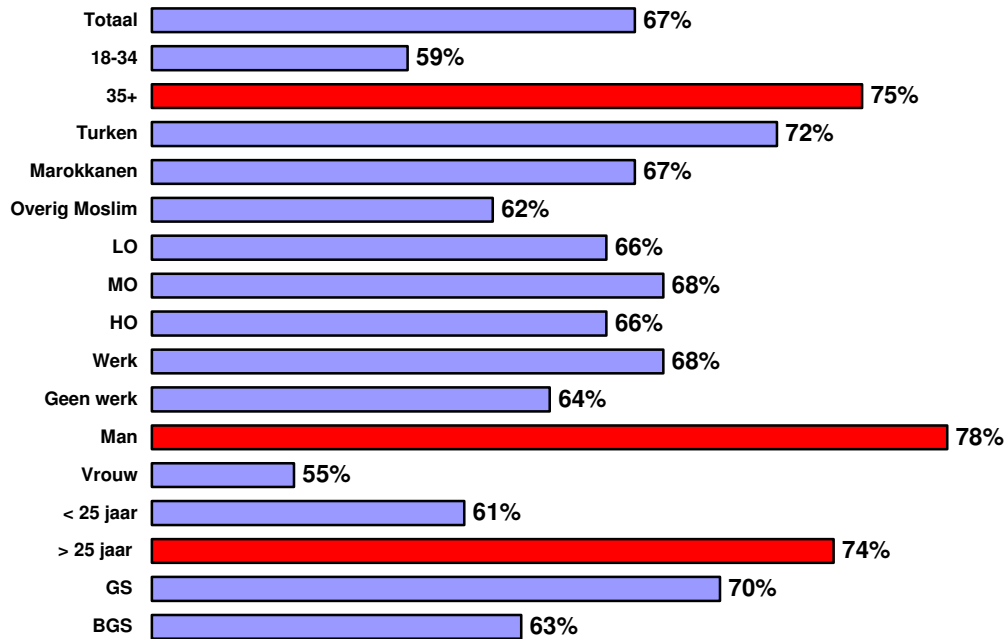
Geloofsuiting: ik bid

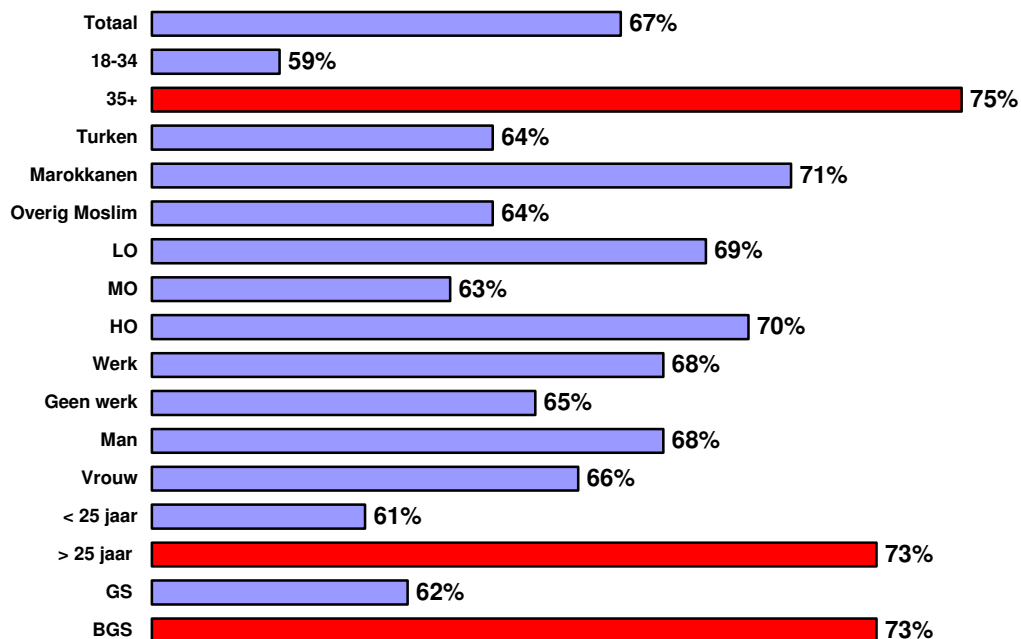
Geloofsuiting: ik vast

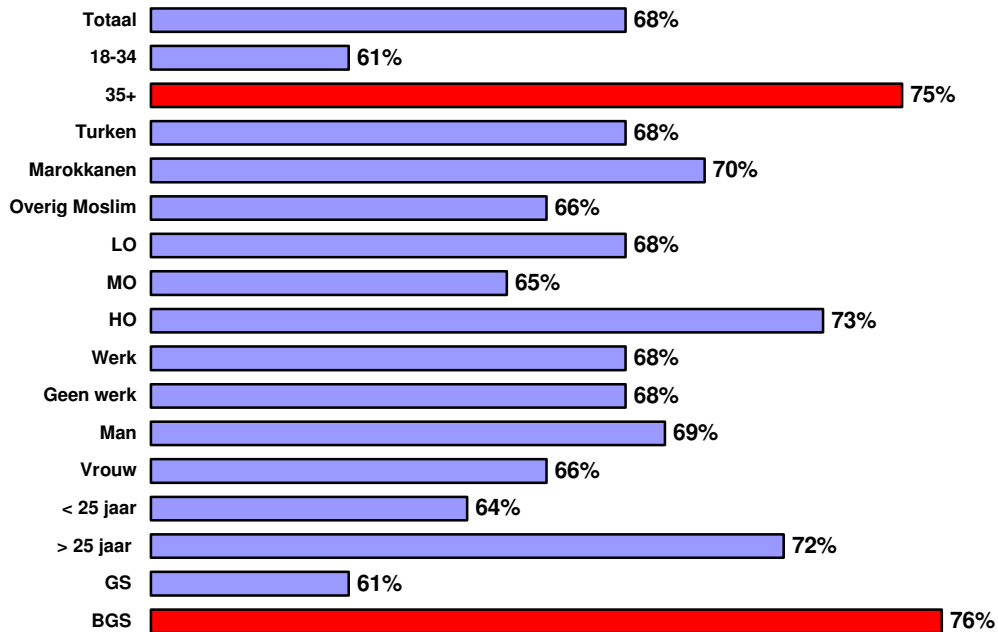
Geloofsuiting: ik ga naar de moskee

Geloofsuiting: ik geef aalmoezen

Geloofsuiting: ik ben van plan om naar Mekka te gaan

Opvallend is dat een deel van de groep die zichzelf niet als praktiserend omschrijft, tóch aangeeft aan bepaalde vormen van het moslimgeloof uiting te geven. In onderstaande kruistabel is dit weergegeven.

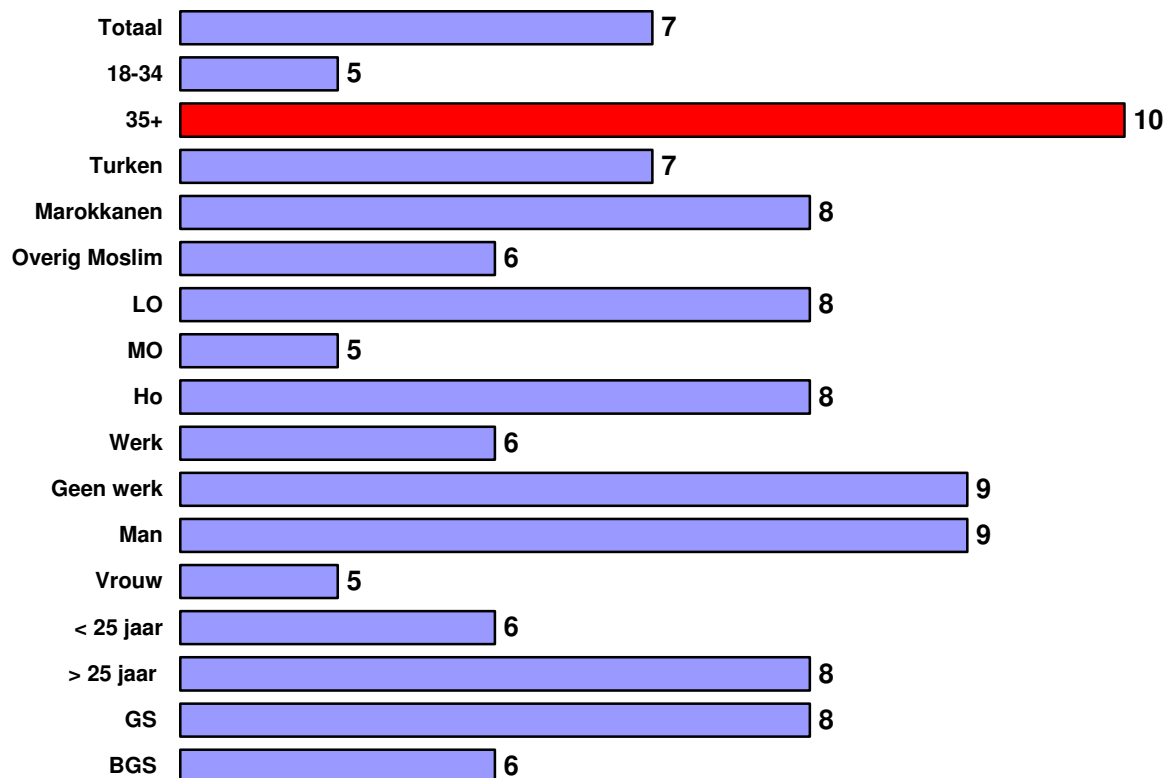
Praktiserend (79%)	Ik Bid	96%
	Ik vast	96%
	Ik ga naar de moskee	74%
	Ik geef aalmoezen	74%
	Ik ben van plan om naar Mekka te gaan	75%
Niet-praktiserend (21%)	Ik Bid	50%
	Ik vast	67%
	Ik ga naar de moskee	40%
	Ik geef aalmoezen	40%
	Ik ben van plan om naar Mekka te gaan	40%

Geconcludeerd kan worden dat voor het begrip ‘praktiserend moslim’ onder de moslims zelf geen eenduidige definitie bestaat. Dit is vast te stellen uit het feit dat de groep die bidt en/of vast groter is dan de groep die zichzelf als praktiserend moslim omschrijft in combinatie met het gegeven dat een deel van de moslims dat zichzelf niet als praktiserend omschrijft tóch aan bepaalde vormen van het moslimgeloof uiting geven.

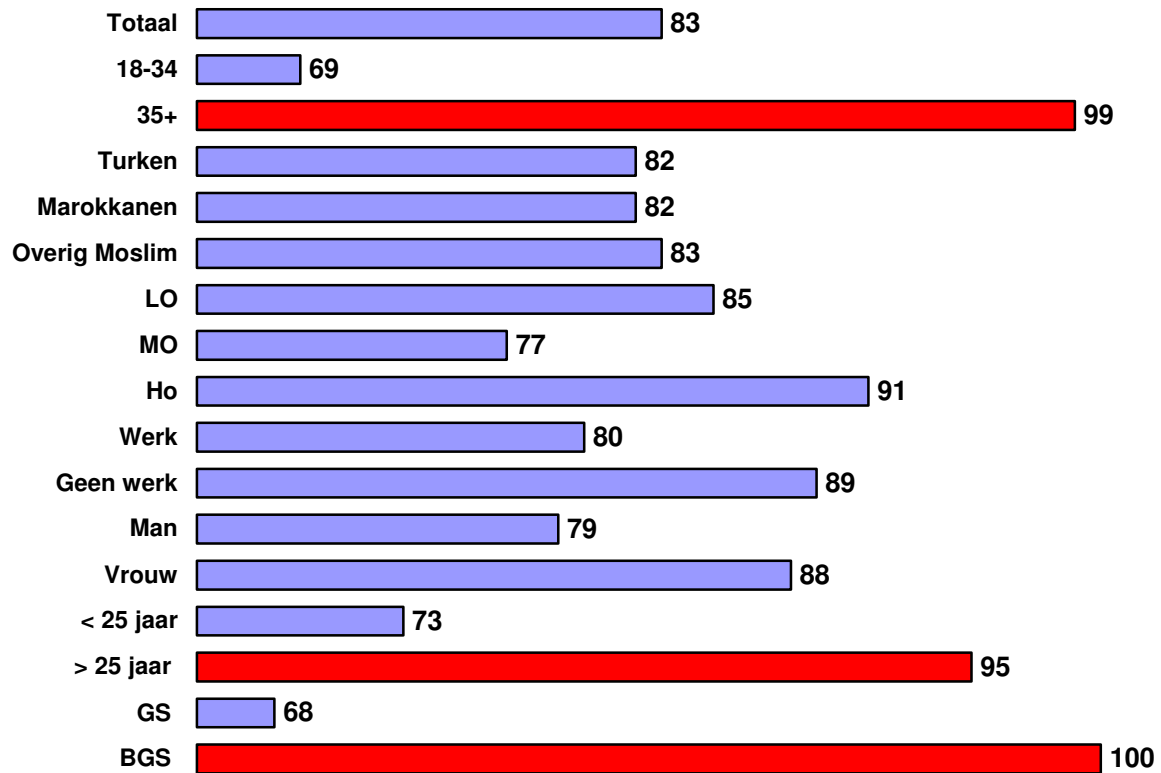
§ 2.3 MOSKEEBEZOEK EN BIDFREQUENTIE

In de afgelopen maand zijn moslims gemiddeld 7 keer naar de moskee geweest en hebben ze gemiddeld 83 keer gebeden. 35 plussers zijn afgelopen maand vaker naar de moskee gegaan (10 keer) dan de 18-34 jarigen (5 keer). Ze hebben ook vaker gebeden (gemiddeld 99 keer) dan de jongeren (gemiddeld 69 keer).

Moskeebezoek per Maand

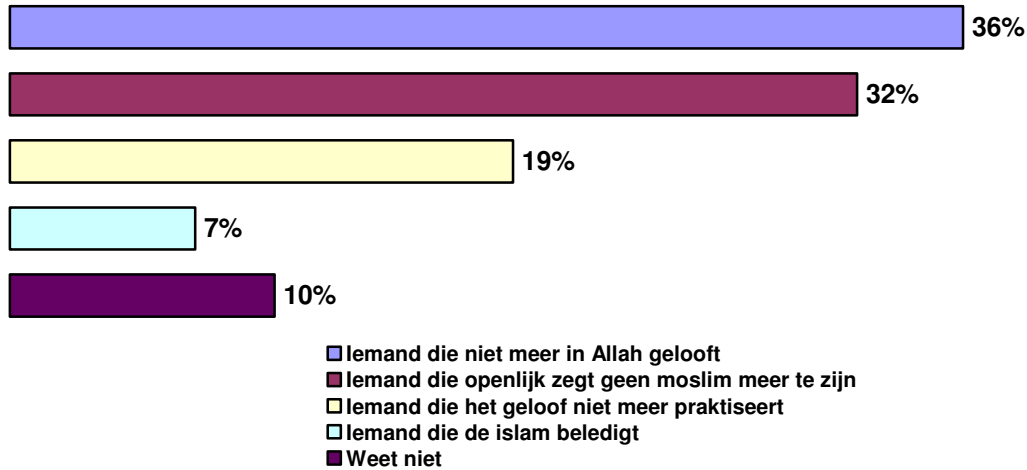
Bidfrequentie per Maand

§ 2.4 AFVALLIGHEID

Ook over de begrippen afvallige en afvalligheid hebben moslims geen eenduidig beeld. Geen enkele van de vier gepresenteerde stellingen wordt door meer dan 50% van de moslims genoemd als de omschrijving voor een afvallige of voor afvalligheid. Het vaakst noemen zij 'iemand die niet meer in Allah gelooft' (36%) en 'iemand die openlijk zegt geen moslim meer te zijn' (32%), het minst 'iemand die de islam beledigt' (7%). Een op de tien moslims weet niet wat een afvallige is.

Wat verstaat u onder een afvallige of onder afvalligheid?

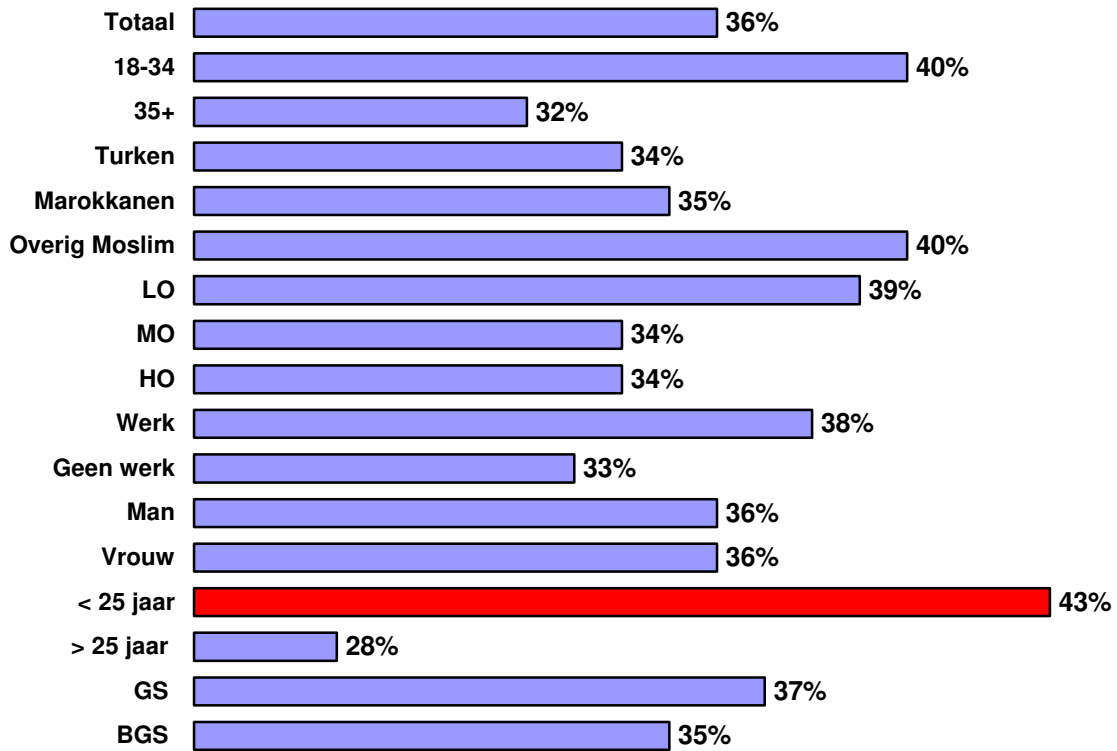

Het verschil in interpretatie van het begrip afvalligheid wordt vooral duidelijk als de resultaten naar achtergrondvariabelen worden gesplitst. Er zijn dan verschillen te constateren, die overigens niet altijd statistisch significant zijn, maar wel een richting aangeven.

De omschrijving 'een afvallige is iemand die niet meer in Allah gelooft' wordt het vaakst genoemd door moslims die korter dan 25 jaar in Nederland wonen.

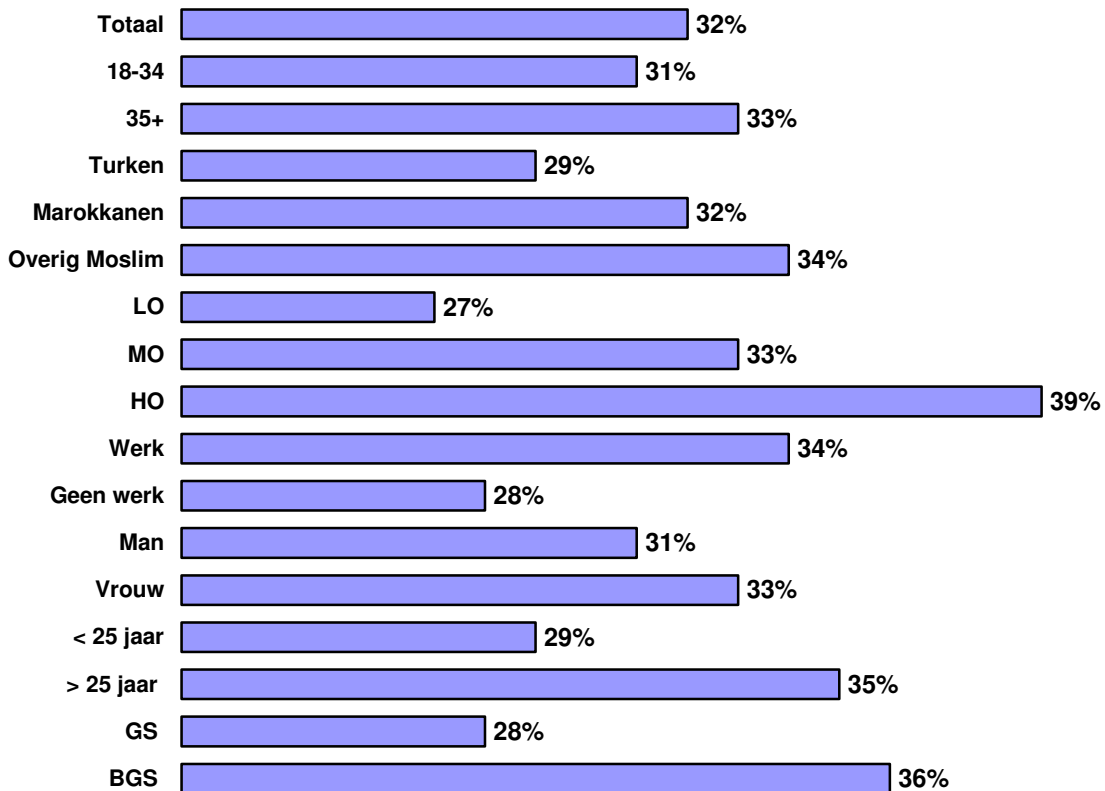
De omschrijving lijkt verder het vaakst genoemd te worden door jongeren (18-34 jarigen) en door moslims die werken.

Afvallige = iemand die niet meer in Allah gelooft

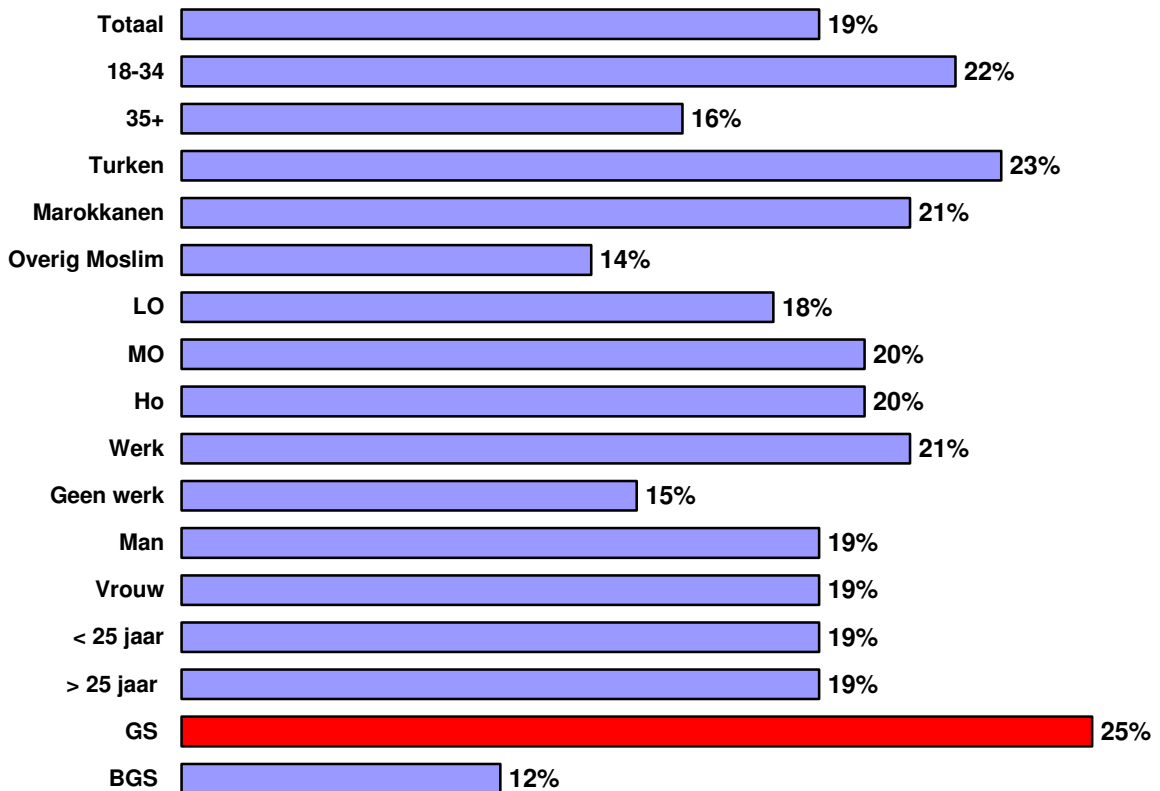
De omschrijving 'een afvallige is iemand die openlijk zegt geen moslim meer te zijn' lijkt relatief het vaakst genoemd te worden door hoog opgeleide moslims, moslims met een baan, moslims die langer dan 25 jaar in Nederland wonen en moslims die buiten de vier grote steden wonen. De verschillen zijn niet statistisch significant, maar geven wel een richting aan.

Afvallige = iemand die openlijk zegt geen moslim meer te zijn

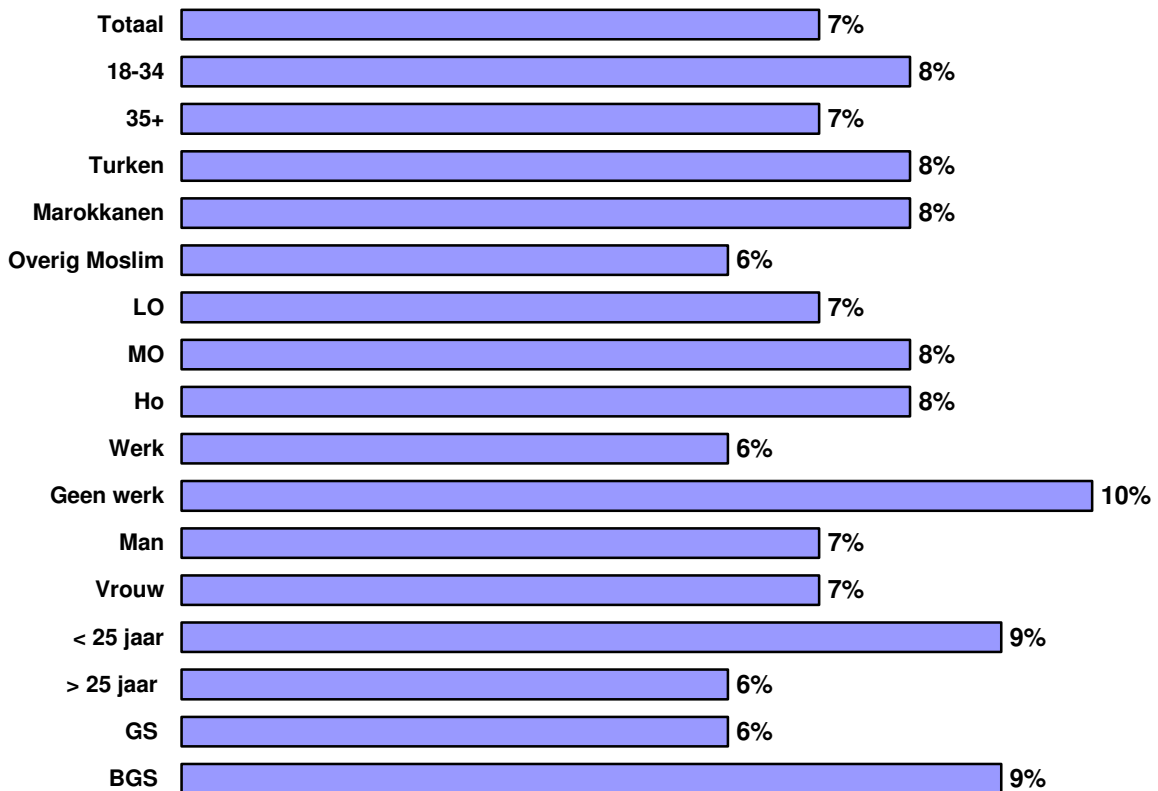
De omschrijving 'een afvallige is iemand die het geloof niet meer praktiseert' wordt beduidend vaker door moslims die in de vier grote steden wonen genoemd. Op de andere achtergrondvariabelen zijn nauwelijks verschillen zichtbaar. Gesteld zou kunnen worden dat de groep 'overige moslims' het minst achter deze omschrijving staat.

Afvallige = iemand die het geloof niet meer praktiseert

De omschrijving 'een afvallige is iemand die de islam beledigt' wordt door 7% van de moslims genoemd. Tussen de verschillende achtergrondvariabelen zijn voor deze omschrijving geen statistische verschillen geconstateerd.

Afvallige = iemand die de islam beledigt

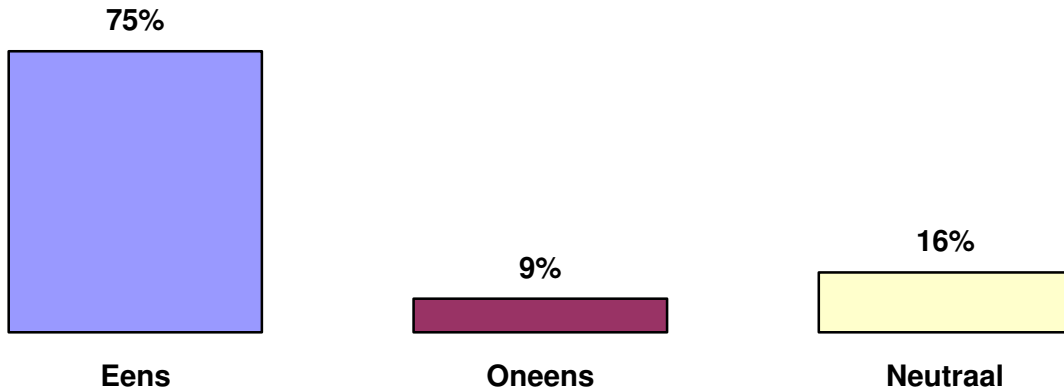
§ 2.5 MENINGEN OVER AFVALLIGHEID

Aan de respondenten zijn zes stellingen voorgelegd over afvalligheid. Per keer konden ze aangeven of ze het (helemaal) eens, (helemaal) oneens of neutraal (niet eens/niet oneens) met de stelling waren. Wie zich geen mening kon vormen, kon ook voor 'weet niet' opteren. Ten behoeve van de rapportage zijn de categorieën bij elkaar gevoegd. Respondenten die het 'helemaal eens' of 'eens' waren met een stelling zijn ondergebracht in de groep 'eens'. Respondenten die het 'helemaal oneens' of 'oneens' waren zijn ondergebracht in de groep 'oneens'. Respondenten die 'niet eens, ook niet oneens' waren of geen mening hadden zijn ondergebracht in de groep 'neutraal'.

STELLING 1: IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE

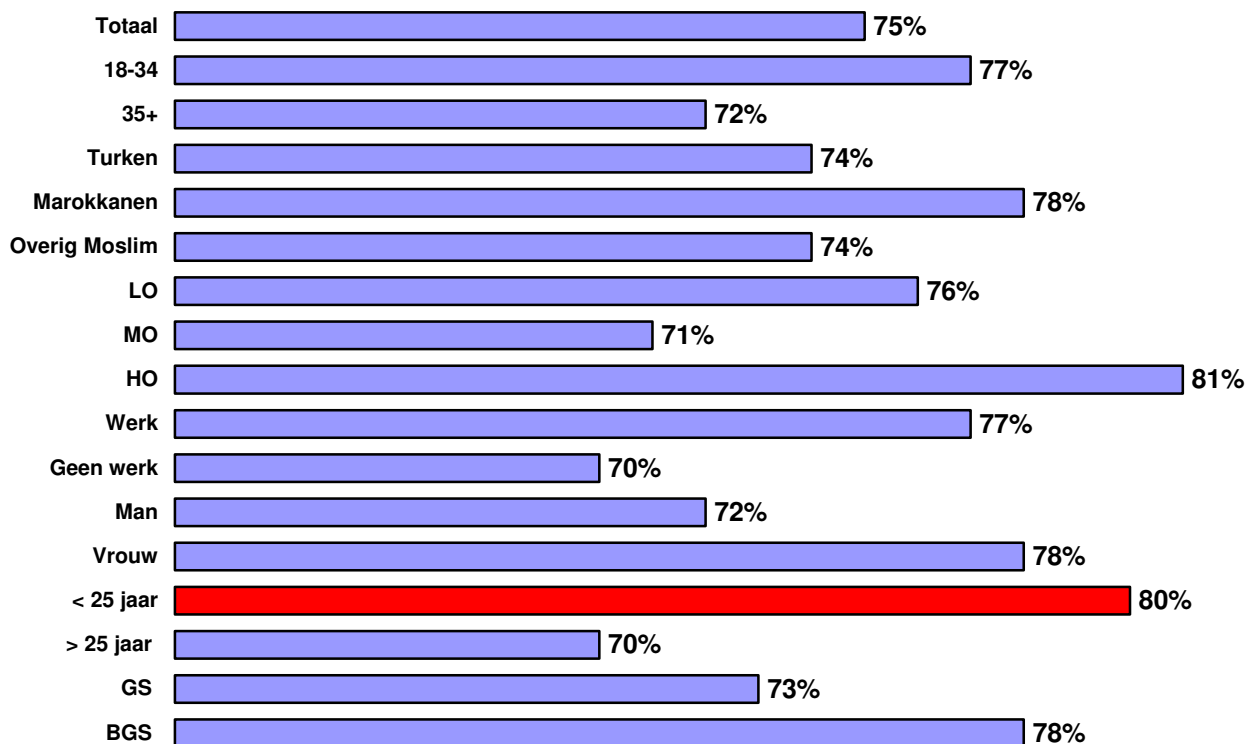
Het merendeel van de moslims (75%) is het eens met de stelling 'ik vind afvalligheid een persoonlijke keuze', 9% is het oneens. De rest van de groep is (16%) neutraal of weet het niet.

Stelling: Ik vind afvalligheid een persoonlijke keuze

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar geven wel een richting aan. Indicatief zou gesteld kunnen worden dat de groep die het **eens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder 18-34 jarige moslims, de Marokkanen, moslims met de hoogste opleiding, moslims die werken, moslimas, moslims die korter dan 25 jaar in Nederland wonen en moslims buiten de vier grote steden.

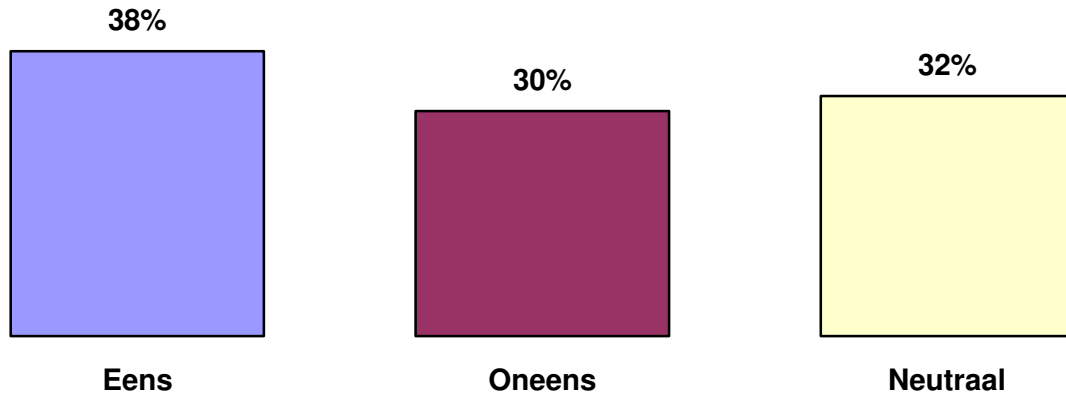
Stelling: Ik vind afvalligheid een persoonlijke keuze (groep eens met stelling)

STELLING 2: IK KEUR AFVALLIGHEID AF

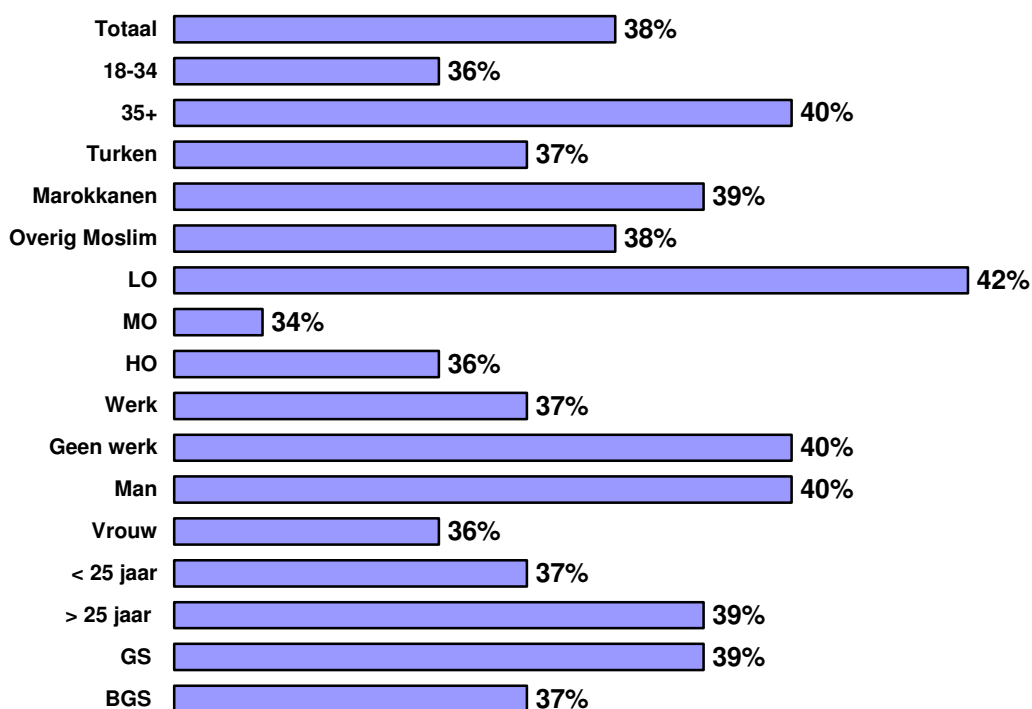
De groep moslims die het eens is met de stelling 'ik keur afvalligheid af' is iets groter (38%) dan de groep moslims die het niet eens is met deze stelling (30%). De rest van de groep (32%) is neutraal of weet het niet.

Stelling: Ik keur afvalligheid af

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan. Indicatief zou gesteld kunnen worden dat de groep die het eens is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder moslims met de laagste opleiding.

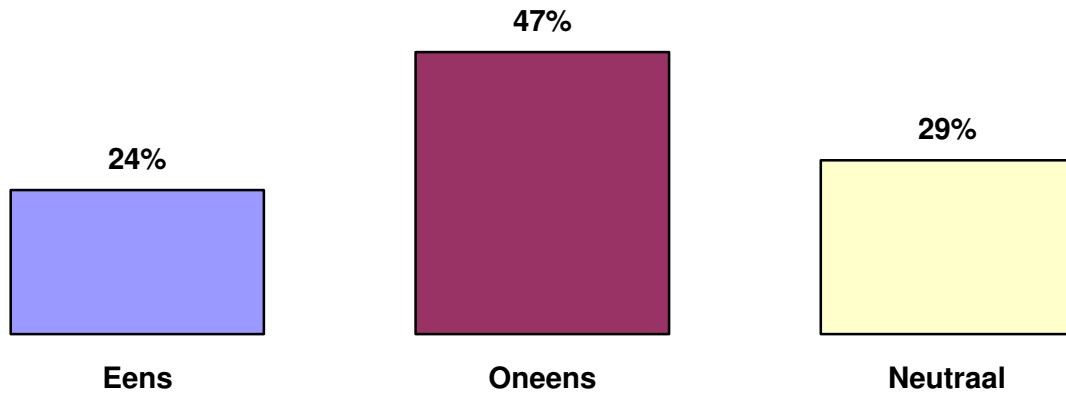
Stelling: Ik keur afvalligheid af
(groep eens met stelling)

STELLING 3: MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN

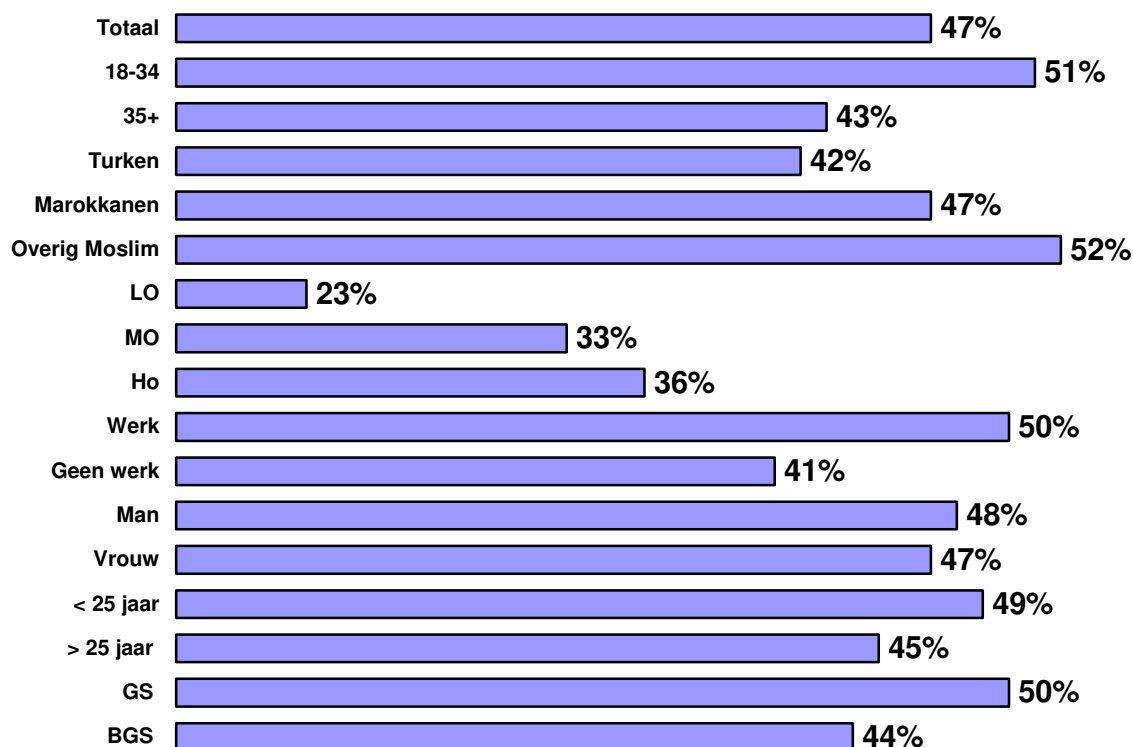
De groep moslims die het niet eens is met de stelling 'met een afvallige zal ik elk contact verbreken' is beduidend groter (47%) dan de groep moslims die het wél eens is met deze stelling (24%). De rest van de groep (29%) is neutraal of weet het niet.

Stelling: Met een afvallige zal ik elk contact verbreken

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan. Indicatief zou gesteld kunnen worden dat de groep die het **oneens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder moslims van 18-34 jaar, onder de groep 'overige moslims', onder moslims met de hoogste opleiding, onder moslims die een baan hebben en onder moslims in de vier grote steden.

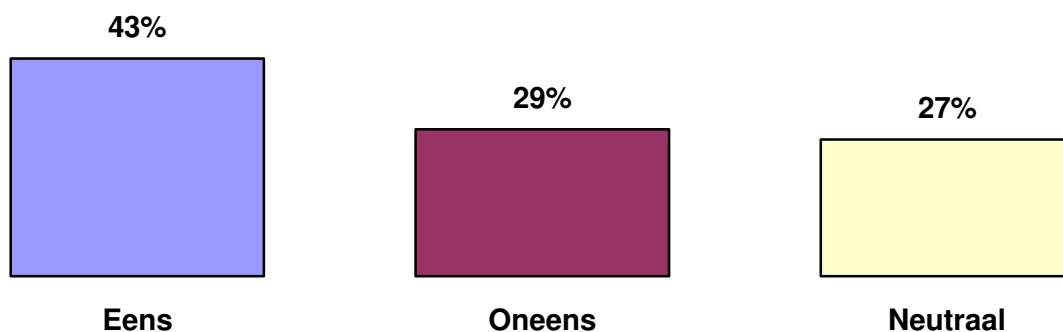
Stelling: Met een afvallige zal ik elk contact verbreken
(groep oneens met stelling)

STELLING 4: EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN

De groep moslims die het eens is met de stelling 'een afvallige probeer ik met woorden van zijn/haar ongelijk te overtuigen' is groter (43%) dan de groep moslims die het niet eens is met deze stelling (29%). De rest van de groep (27%) is neutraal of weet het niet.

**Stelling: Een afvallige probeer ik met woorden van
zijn/haar ongelijk te overtuigen**

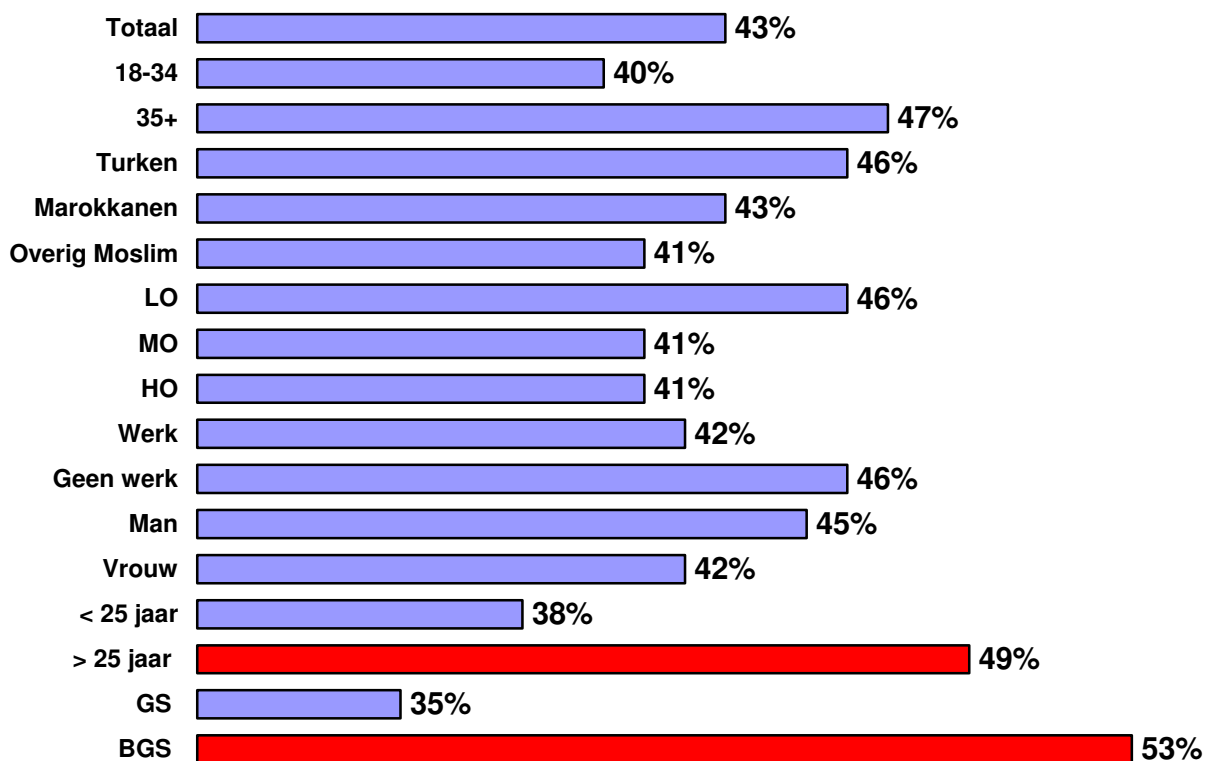

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd.

Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan. Gesteld kan worden dat de groep die het **eens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder moslims die langer dan 25 jaar in Nederland wonen en onder moslims buiten de vier grote steden.

Indicatief zou verder gesteld kunnen worden dat de groep die het **eens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder moslims van 35 jaar en ouder, onder Turken en onder moslims met de laagste opleiding.

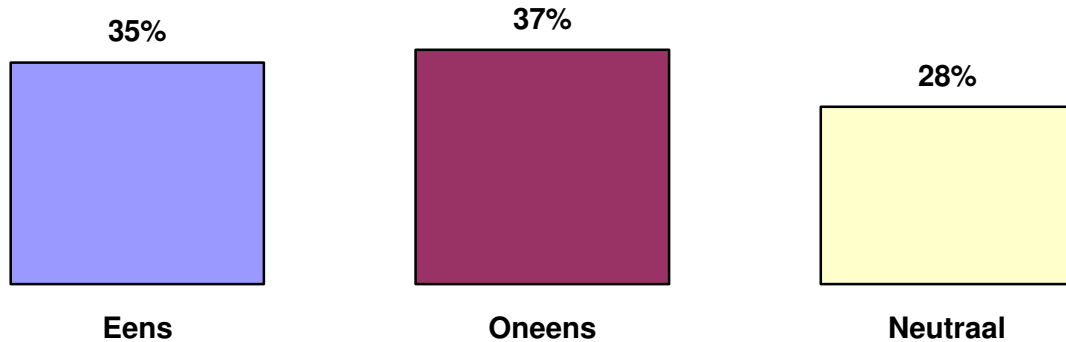
**Stelling: Een afvallige probeer ik met woorden
van zijn/haar ongelijk te overtuigen**
(groep eens met stelling)

STELLING 5: IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN

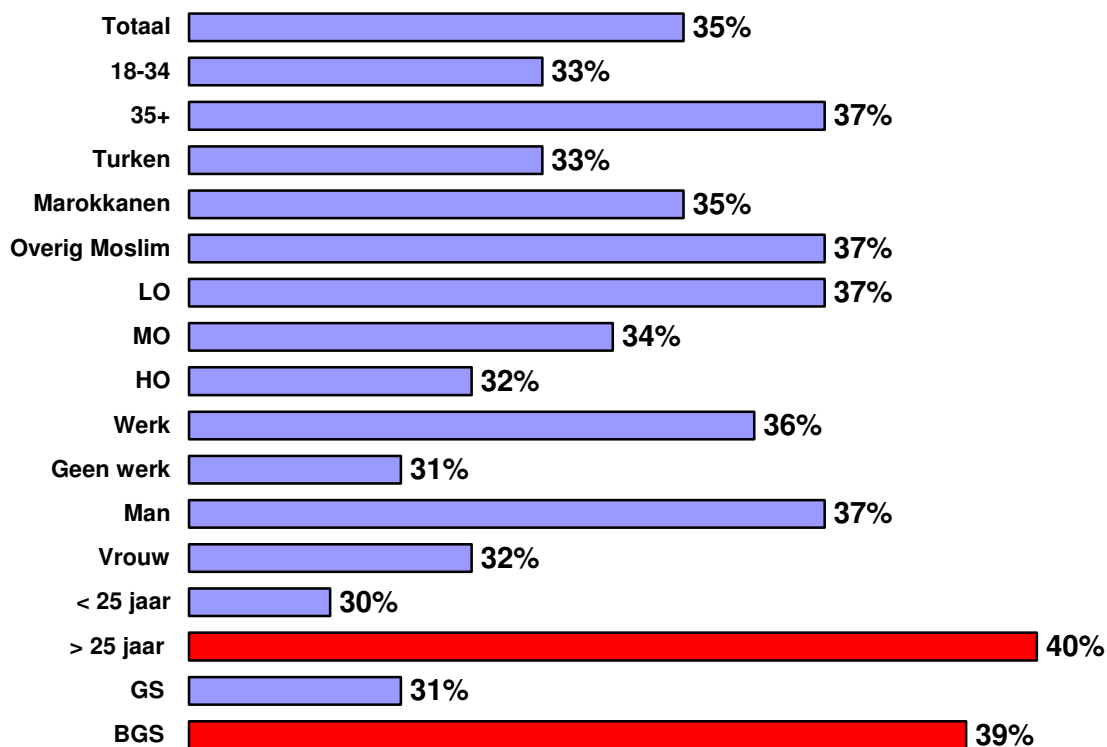
De groep moslims die het eens is met de stelling 'ik doe mijn uiterste best om een afvallige tot inkeer te brengen' is even groot (35%) als de groep moslims die het niet eens is met deze stelling (37%). De rest van de groep (28%) is neutraal of weet het niet.

Stelling: Ik doe mijn uiterste best om een afvallige tot inkeer te brengen

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan. Gesteld kan worden dat de groep die het eens is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder moslims die langer dan 25 jaar in Nederland wonen en onder moslims buiten de vier grote steden. Indicatief zou verder gesteld kunnen worden dat de groep die het eens is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder de groep overige moslims, moslims met de laagste opleiding, moslims die een baan hebben en onder mannen.

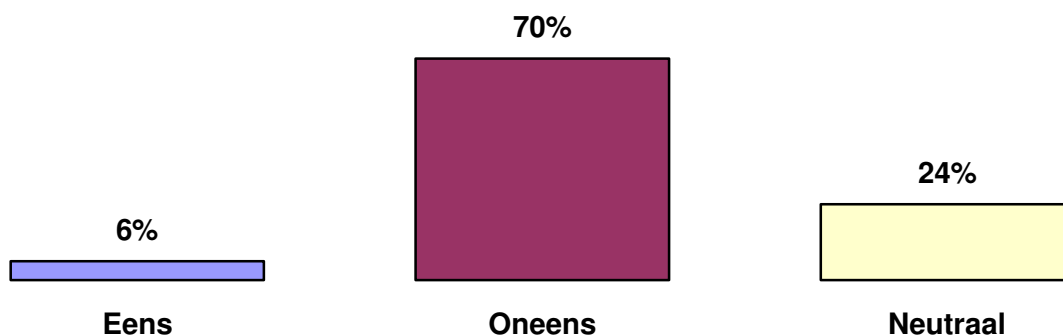
**Stelling: Ik doe mijn uiterste best om
een afvallige tot inkeer te brengen
(groep eens met stelling)**

STELLING 6: IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN

Het merendeel van de moslims (70%) is het niet eens met de stelling 'ik vind dat ik geweld tegen een afvallige mag gebruiken', 6% is het eens met deze stelling. De rest van de groep (24%) is neutraal of weet het niet.

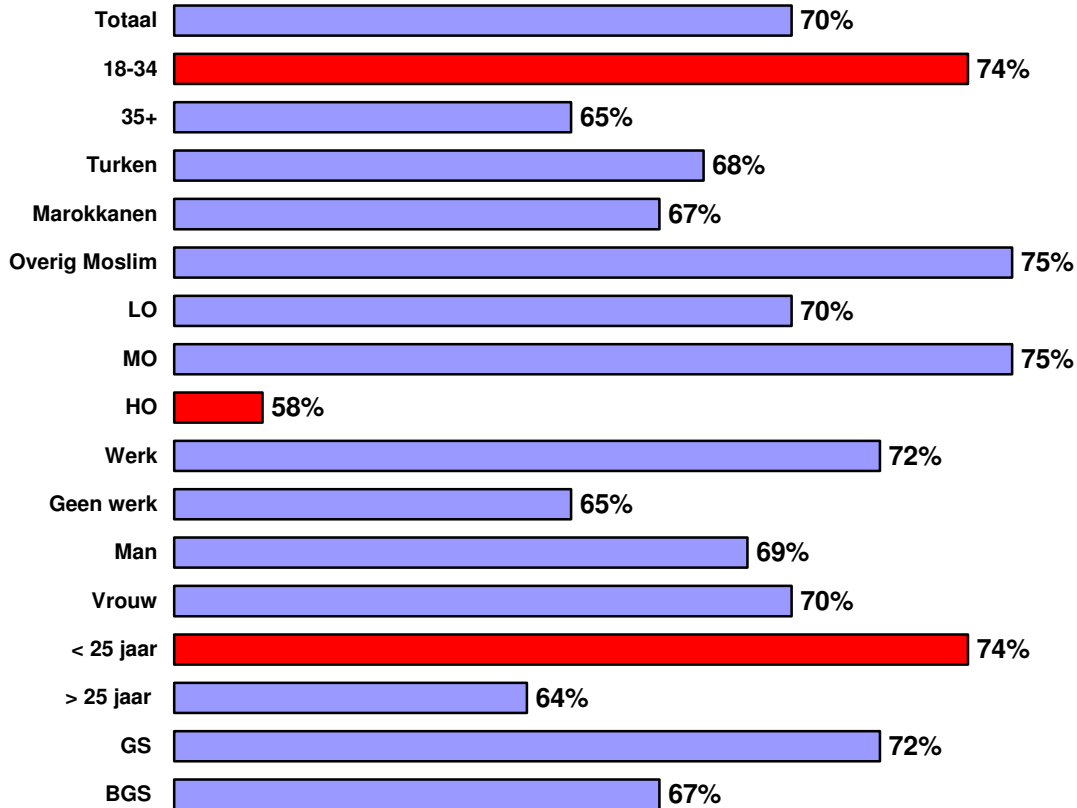
Stelling: Ik vind dat ik geweld tegen een afvallige mag gebruiken

Voor deze stelling zijn bij de uitsplitsingen naar achtergrondvariabele verschillen geconstateerd. Deze zijn niet altijd statistisch significant, maar ze geven wel een richting aan. Gesteld kan worden dat de groep die het **oneens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder 18-34 jarigen en onder moslims die korter dan 35 jaar in Nederland wonen. Ook kan gesteld worden dat de kleinste groep die het **oneens** is met deze stelling gevonden kan worden onder moslims met de hoogste opleiding.

Indicatief zou verder gesteld kunnen worden dat de groep die het **oneens** is met deze stelling het vaakst gevonden kan worden onder de overige moslims, onder moslims die een baan hebben en onder moslims buiten de vier grote steden.

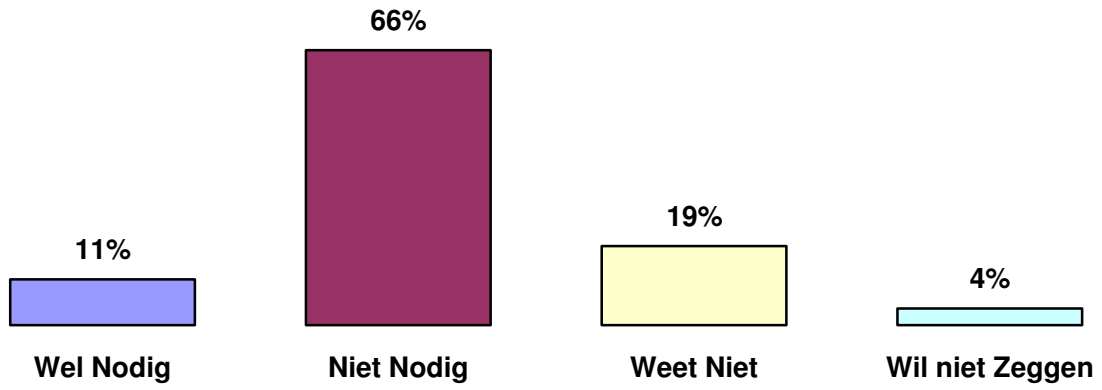
Stelling: Ik vind dat ik geweld tegen een afvallig mag gebruiken
(groep oneens met stelling)

§ 2.6 COMITÉ AFVALLIGE MOSLIMS

Twee derde van de moslims vindt dat er geen comité voor afvallige moslims nodig is, 11% vindt zo'n comité wél nodig. De rest (23%) van de moslims weet het niet of wil het niet zeggen. Tussen de verschillende achtergrondvariabelen zijn geen statistische verschillen geconstateerd.

Vind een Comité voor Afvallige Moslims Nodig

HOOFDSTUK 3: TABELLENRAPPORT

BENT U PRAKTISEREND MOSLIM?

	N=	
TOTAAL	475	79%
18-34	251	71%
35+	224	88%
TURKS	163	79%
MAROKKAANS	161	78%
ANDERS	151	80%
LAAG	199	85%
MIDDELBAAR	186	74%
HOOG	90	73%
WERK	319	77%
GEEN WERK	156	83%
MAN	242	77%
VROUW	233	80%
MINDER DAN 25 JAAR	254	76%
25 JAAR OF LANGER	221	82%
VIER GROTE STEDEN	252	75%
BUITEN VIER GROTE STEDEN	223	82%

TABEL 1: PRAKTISEREND.

WAT DOET U AAN UW GELOOF?

	TOTAAL
IK BID	87%
IK VAST	90%
IK GA NAAR DE MOSKEE	67%
IK GEEF AALMOEZEN	67%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	68%
N=	475

TABEL 2: GELOFSUITING NAAR TOTALEN.

	18-34	35+
IK BID	81%	93%
IK VAST	88%	92%
IK GA NAAR DE MOSKEE	59%	75%
IK GEEF AALMOEZEN	59%	75%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	61%	75%
N=	251	224

TABEL 3: GELOFSUITING NAAR LEEFTIJDGROEP.

	TURKS	MAROKKAANS	ANDERS
IK BID	85%	88%	86%
IK VAST	86%	93%	90%
IK GA NAAR DE MOSKEE	72%	67%	62%
IK GEEF AALMOEZEN	64%	71%	65%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	68%	70%	66%
N=	163	161	151

TABEL 4: GELOOFSUITING NAAR ETNICITEIT.

	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
IK BID	87%	85%	88%
IK VAST	90%	90%	89%
IK GA NAAR DE MOSKEE	66%	68%	66%
IK GEEF AALMOEZEN	69%	63%	70%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	68%	65%	73%
N=	199	186	90

TABEL 5: GELOOFSUITING NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK
IK BID	87%	86%
IK VAST	90%	89%
IK GA NAAR DE MOSKEE	68%	64%
IK GEEF AALMOEZEN	68%	65%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	68%	68%
N=	319	156

TABEL 6: GELOOFSUITING NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW
IK BID	87%	86%
IK VAST	88%	91%
IK GA NAAR DE MOSKEE	78%	55%
IK GEEF AALMOEZEN	68%	66%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	69%	66%
N=	242	233

TABEL 7: GELOOFSUITING NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+
IK BID	84%	90%
IK VAST	88%	91%
IK GA NAAR DE MOSKEE	61%	74%
IK GEEF AALMOEZEN	61%	73%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	64%	72%
N=	254	221

TABEL 8: GELOOFSUITING NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
IK BID	88%	85%
IK VAST	87%	92%
IK GA NAAR DE MOSKEE	70%	63%
IK GEEF AALMOEZEN	62%	73%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	61%	76%
N=	252	223

TABEL 9: GELOOFSUITING NAAR STEDEN.

HOE VAAK BEN U DE AFGELOPEN MAAND NAAR DE MOSKEE GEWEEST?

	N=	HOE VAAK BENT U DE AFGELOPEN MAAND NAAR DE MOSKEE GEWEEST	HOE VAAK HEEFT U DE AFGELOPEN TIJD GEBEDEN
TOTAAL	475	7	83
18-34	251	5	69
35+	224	10	99
TURKS	163	7	82
MAROKKAANS	161	8	82
OVERIG	151	6	83
LAAG	199	8	85
MIDDELBAAR	186	5	77
HOOG	90	8	91
WERK	319	6	80
GEEN WERK	156	9	89
MAN	242	9	79
VROUW	233	5	88
MINDER DAN 25 JAAR	254	6	73
25 JAAR OF LANGER	221	8	95
VIER GROTE STEDEN	252	8	68
BUITEN VIER GROTE STEDEN	223	6	100

TABEL 10: GEMIDDELD MOSKEEBEZOEK EN BIDFREQUENTIE (PER MAAND).

	TOTAAL
0 KEER	38%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	44%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	8%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	7%
MEER DAN 31 KEER	3%
N=	475

TABEL 11: MOSKEEBEZOEK NAAR TOTALEN.

	18-34	35+
0 KEER	45%	31%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	44%	43%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	6%	10%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	4%	10%
MEER DAN 31 KEER	1%	5%
N=	251	224

TABEL 12: MOSKEEBEZOEK NAAR LEEFTIJDGROEP.

	TURKS	MAROKKAANS	ANDERS
0 KEER	34%	38%	43%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	49%	40%	42%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	5%	12%	7%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	9%	7%	5%
MEER DAN 31 KEER	3%	4%	3%
N=	163	161	151

TABEL 13: MOSKEEBEZOEK NAAR ETNICITEIT.

	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
0 KEER	37%	39%	39%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	41%	46%	43%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	7%	10%	7%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	11%	3%	7%
MEER DAN 31 KEER	4%	2%	4%
N=	199	186	90

TABEL 14: MOSKEEBEZOEK NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK
0 KEER	37%	41%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	47%	37%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	8%	6%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	6%	10%
MEER DAN 31 KEER	2%	6%
N=	319	156

TABEL 15: MOSKEEBEZOEK NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW
0 KEER	25%	52%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	51%	36%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	11%	5%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	10%	4%
MEER DAN 31 KEER	3%	3%
N=	242	233

TABEL 16: MOSKEEBEZOEK NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+
0 KEER	43%	33%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	42%	46%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	6%	10%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	7%	7%
MEER DAN 31 KEER	2%	4%
N=	254	221

TABEL 17: MOSKEEBEZOEK NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
0 KEER	35%	43%
TUSSEN 1 EN 10 KEER	45%	42%
TUSSEN 11 EN 20 KEER	10%	6%
TUSSEN 21 EN 30 KEER	8%	6%
MEER DAN 31 KEER	4%	3%
N=	252	223

TABEL 18: MOSKEEBEZOEK NAAR STEDEN.

HOE VAAK HEEFT U DE AFGELOPEN MAAND GEBEDEN?

	TOTAAL
0 KEER	14%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	24%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	6%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	5%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	6%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	44%
MEER DAN 150 KEER	1%
N=	475

TABEL 19: BIDFREQUENTIE NAAR TOTALEN.

	18-34	35+
0 KEER	20%	8%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	29%	19%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	6%	6%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	4%	5%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	6%	7%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	35%	54%
MEER DAN 150 KEER	1%	2%
N=	251	224

TABEL 20: BIDFREQUENTIE NAAR LEEFTIJDGROEP.

	TURKS	MAROKKAANS	ANDERS
0 KEER	15%	12%	14%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	24%	25%	24%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	6%	9%	4%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	3%	4%	7%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	7%	4%	7%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	43%	45%	43%
MEER DAN 150 KEER	1%	1%	1%
N=	163	161	151

TABEL 21: BIDFREQUENTIE NAAR ETNICITEIT.

	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
0 KEER	13%	16%	12%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	23%	26%	23%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	8%	7%	3%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	5%	5%	3%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	4%	9%	4%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	48%	36%	50%
MEER DAN 150 KEER	0%	2%	3%
N=	199	186	90

TABEL 22: BIDFREQUENTIE NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK
0 KEER	14%	14%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	27%	19%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	6%	8%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	4%	5%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	6%	6%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	41%	48%
MEER DAN 150 KEER	2%	1%
N=	319	156

TABEL 23: BIDFREQUENTIE NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW
0 KEER	14%	14%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	27%	22%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	7%	6%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	5%	5%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	7%	5%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	41%	47%
MEER DAN 150 KEER	1%	2%
N=	242	233

TABEL 24: BIDFREQUENTIE NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+
0 KEER	17%	10%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	28%	20%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	8%	5%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	5%	4%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	5%	8%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	38%	50%
MEER DAN 150 KEER	0%	3%
N=	254	221

TABEL 25: BIDFREQUENTIE NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
0 KEER	12%	16%
TUSSEN 1 EN 30 KEER	39%	8%
TUSSEN 31 EN 60 KEER	7%	6%
TUSSEN 61 EN 90 KEER	3%	7%
TUSSEN 91 EN 120 KEER	5%	7%
TUSSEN 121 EN 150 KEER	33%	55%
MEER DAN 150 KEER	1%	2%
N=	252	223

TABEL 26: BIDFREQUENTIE NAAR STEDEN.

WAT VERSTAAT U ONDER ‘EEN AFVALLIGE’ OF ONDER ‘AFVALLIGHEID’?

	TOTAAL
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	36%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	19%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	32%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	7%
WEET NIET	10%
N=	475

TABEL 27: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR TOTALEN.

	18-34	35+
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	40%	32%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	22%	16%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	31%	33%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	8%	7%
WEET NIET	7%	12%
N=	251	224

TABEL 28: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR LEEFTIJDGROEP.

	TURKS	MAROKKAANS	ANDERS
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	34%	35%	40%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	23%	21%	14%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	29%	32%	34%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	8%	8%	6%
WEET NIET	9%	12%	7%
N=	163	161	151

TABEL 29: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR ETNICITEIT.

	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	39%	34%	34%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	18%	20%	20%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	27%	33%	39%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	7%	8%	8%
WEET NIET	15%	7%	3%
N=	199	186	90

TABEL 30: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	38%	33%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	21%	15%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	34%	28%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	6%	10%
WEET NIET	6%	17%
N=	319	156

TABEL 31: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	36%	36%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	19%	19%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	31%	33%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	7%	7%
WEET NIET	9%	10%
N=	242	233

TABEL 32: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	43%	28%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	19%	19%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	29%	35%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	9%	6%
WEET NIET	8%	11%
N=	254	221

TABEL 33: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	37%	35%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	25%	12%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	28%	36%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	6%	9%
WEET NIET	9%	10%
N=	252	223

TABEL 34: WIE IS EEN AFVALLIGE NAAR STEDEN.

MENINGEN OVER AFVALLIGHEID

	TOTAAL		
	EENS	ONEENS	NEUTRAAL
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	75%	9%	16%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	38%	30%	32%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	24%	47%	29%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	43%	29%	27%
IK DOE MIJN UTERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	35%	37%	28%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	6%	70%	24%
N=	475		

TABEL 35: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR TOTALEN.

	18-34	35+	18-34	35+	18-34	35+
	EENS		ONEENS		NEUTRAAL	
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	77%	72%	10%	7%	12%	21%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	36%	40%	30%	30%	34%	30%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	25%	23%	51%	43%	24	34%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	40%	47%	31%	28%	30%	25%
IK DOE MIJN UTERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	33%	37%	39%	34%	28%	29%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	5%	7%	74%	65%	21%	28%
N=	18-34 = 251					
	35+ = 224					

TABEL 36: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR LEEFTIJDGROEP.

	T	M	A	T	M	A	T	M	A
	EENS			ONEENS			NEUTRAAL		
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	74%	78%	74%	11%	8%	8%	15%	15%	19%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	37%	39%	38%	29%	28%	33%	34%	34%	29%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	26%	21%	26%	42%	47%	52%	31%	32%	22%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	46%	43%	41%	28%	28%	32%	26%	29%	27%
IK DOE MIJN UTERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	33%	35%	37%	38%	35%	37%	29%	30%	26%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	9%	6%	3%	68%	67%	75%	23%	28%	22%
N=	Turks = 163								
	MAROKKAANS = 161								
	ANDERS = 151								

TABEL 37: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR ETNICITEIT.

	LO	MO	HO	LO	MO	HO	LO	MO	HO
	EENS			ONEENS			NEUTRAAL		
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	76%	71%	81%	10%	9%	7%	14%	20%	12%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	42%	34%	36%	29%	27%	38%	29%	38%	27%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	25%	23%	26%	47%	44%	54%	28%	34%	20%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	46%	41%	41%	23%	33%	36%	31%	26%	23%
IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	37%	34%	32%	34%	38%	41%	29%	29%	27%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	5%	4%	13%	70%	75%	58%	25%	21%	29%
N=	LAAG = 199								
	MIDDELBAAR = 186								
	HOOG = 90								

TABEL 38: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK	WERK	GEEN WERK	WERK	GEEN WERK
	EENS		ONEENS		NEUTRAAL	
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	77%	70%	8%	11%	15%	19%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	37%	40%	32%	27%	31%	33%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	24%	26%	50%	41%	26%	33%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	42%	46%	33%	22%	25%	32%
IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	36%	31%	39%	33%	25%	35%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	7%	5%	72%	65%	21%	30%
N=	WERK = 319					
	GEEN WERK = 156					

TABEL 39: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW	MAN	VROUW	MAN	VROUW
	EENS		ONEENS		NEUTRAAL	
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	72%	78%	12%	6%	17%	16%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	40%	36%	27%	33%	33%	31%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	23%	26%	48%	47%	30%	28%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	45%	42%	30%	29%	26%	29%
IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	37%	32%	36%	37%	26%	31%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	7%	6%	69%	70%	24%	24%
N=	MAN = 242					
	VROUW = 233					

TABEL 40: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+	MINDER DAN 25 JAAR	25+	MINDER DAN 25 JAAR	25+
	EENS		ONEENS		NEUTRAAL	
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	80%	70%	9%	8%	11%	22%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	37%	39%	30%	30%	32%	32%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	24%	24%	49%	45%	27%	30%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	38%	49%	32%	26%	30%	25%
IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	30%	40%	40%	33%	30%	27%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	4%	9%	74%	64%	22%	27%
N=	MINDER DAN 25 JAAR = 254					
	25 JAAR OF LANGER = 221					

TABEL 41: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
	EENS		ONEENS		NEUTRAAL	
IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE	73%	78%	12%	5%	16%	17%
IK KEUR AFVALLIGHEID AF	39%	37%	32%	28%	29%	35%
MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN	22%	27%	50%	44%	28%	29%
EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN	35%	53%	36%	22%	30%	25%
IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN	31%	39%	40%	33%	29%	28%
IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN	7%	5%	72%	67%	21%	28%
N=	VIER GROTE STEDEN = 252					
	BUITEN VIER GROTE STEDEN = 223					

TABEL 42: MENINGEN OVER AFVALLIGHEID NAAR STEDEN.

VINDT U EEN COMITÉ VOOR AFVALLIGE MOSLIMS NODIG?

	TOTAAL
JA	11%
NEE	66%
WEET NIET	19%
WIL NIET ZEGGEN	4%
N=	475

TABEL 43: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR TOTALEN.

	18-34	35+
JA	14%	7%
NEE	63%	69%
WEET NIET	20%	18%
WIL NIET ZEGGEN	2%	6%
N=	251	224

TABEL 44: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR LEEFTIJDGROEP.

	TURKS	MAROKKAANS	ANDERS
JA	10%	12%	10%
NEE	66%	68%	64%
WEET NIET	20%	17%	21%
WIL NIET ZEGGEN	4%	4%	5%
N=	163	161	151

TABEL 45: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR ETNICITEIT.

	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
JA	8%	12%	12%
NEE	66%	66%	67%
WEET NIET	22%	18%	16%
WIL NIET ZEGGEN	4%	4%	6%
N=	199	186	90

TABEL 46: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR OPLEIDING.

	WERK	GEEN WERK
JA	12%	8%
NEE	68%	62%
WEET NIET	17%	24%
WIL NIET ZEGGEN	3%	6%
N=	319	156

TABEL 47: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR ARBEIDSSITUATIE.

	MAN	VROUW
JA	10%	11%
NEE	67%	66%
WEET NIET	19%	20%
WIL NIET ZEGGEN	4%	4%
N=	242	233

TABEL 48: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR GESLACHT.

	MINDER DAN 25 JAAR	25+
JA	13%	7%
NEE	65%	68%
WEET NIET	20%	18%
WIL NIET ZEGGEN	2%	7%
N=	254	221

TABEL 49: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR VERBLIJF IN NEDERLAND.

	VIER GROTE STEDEN	BUITEN VIER GROTE STEDEN
JA	12%	9%
NEE	69%	63%
WEET NIET	14%	26%
WIL NIET ZEGGEN	5%	3%
N=	252	223

TABEL 50: NOODZAAK VAN COMITÉ NAAR STEDEN.

BIJLAGE 1: ONDERZOEKSRISULTATEN TOTALEN (ONGEWOGEN EN GEWOGEN OP LEEFTIJD)

BENT U PRAKTISEREND MOSLIM?

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
JA	78,5%	77,1%
NEE	20,6%	22,2%
WIL NIET ZEGGEN	0,8%	0,8%
	100,0%	100,0%
N=	475	

WAT DOET U AAN UW GELOOF?

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
IK BID	86,5%	85,4%
IK VAST	89,7%	89,4%
IK GA NAAR DE MOSKEE	66,7%	65,3%
IK GEEF AALMOEZEN	66,9%	64,9%
HADJ/IK BEN VAN PLAN OM NAAR MEKKA TE GAAN	67,8%	65,7%
N=	475	

BIDFREQUENTIE/ MOSKEEBEZOEFREQUENTIE

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
GEMIDDELDE BIDFREQUENTIE PER MAAND	83,1	79,1
GEMIDDELD MOSKEEBEZOEK PER MANAND	7,1	5,7
N=	475	

WAT VERSTAAT U ONDER 'EEN AFVALLIGE' OF ONDER 'AFVALLIGHEID'?

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
IEMAND DIE NIET MEER IN ALLAH GELOOFT	36,2%	37,5%
IEMAND DIE HET GELOOF NIET MEER PRAKTISEERT	19,2%	19,7%
IEMAND DIE OPENLIJK ZEGT GEEN MOSLIM MEER TE ZIJN	31,8%	31,8%
IEMAND DIE DE ISLAM BELEDIGT	7,4%	7,5%
ANDERS	0,2%	0,2%
WEET NIET	9,5%	7,9%
N=	475	

STELLING 1: IK VIND AFVALLIGHEID EEN PERSOONLIJKE KEUZE

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	74,9%	77,0%
ONEENS	8,8%	8,5%
NEUTRAAL/WEET NIET	16,2%	14,5%
	100,0%	100,0%
N=	475	

STELLING 2: IK KEUR AFVALLIGHEID AF

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	37,9%	37,0%
ONEENS	30,1%	30,6%
NEUTRAAL/WEET NIET	32,0%	32,4%
	100,0%	100,0%
N=	475	

STELLING 3: MET EEN AFVALLIGE ZAL IK ELK CONTACT VERBREKEN

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	24,2%	24,4%
ONEENS	47,2%	48,3%
NEUTRAAL/WEET NIET	28,6%	27,3%
	100,0%	100,0%
N=	475	

STELLING 4: EEN AFVALLIGE PROBEER IK MET WOORDEN VAN ZIJN/HAAR ONGELIJK TE OVERTUIGEN

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	43,4%	42,3%
ONEENS	29,3%	30,6%
NEUTRAAL/WEET NIET	27,4%	27,1%
	100,0%	100,0%
N=	475	

STELLING 5: IK DOE MIJN UITERSTE BEST OM EEN AFVALLIGE TOT INKEER TE BRENGEN

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	34,7%	33,7%
ONEENS	36,8%	39,0%
NEUTRAAL/WEET NIET	28,4%	27,3%
	100,0%	100,0%
N=	475	

STELLING 6: IK VIND DAT IK GEWELD TEGEN EEN AFVALLIGE MAG GEBRUIKEN

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
EENS	6,1%	5,5%
ONEENS	69,7%	72,1%
NEUTRAAL/WEET NIET	24,2%	22,4%
	100,0%	100,0%
N=	475	

VINDT U EEN COMITÉ VOOR AFVALLIGE MOSLIMS NODIG?

	ONGEWOGEN	GEWOGEN
JA	10,5%	11,3%
NEE	66,1%	66,6%
WEET NIET	19,4%	19,3%
WIL NIET ZEGGEN	4,0%	2,8%
	100,0%	100,0%
N=	475	

BIJLAGE 2: VRAGENLIJST

Instructie voor enquêteur: deze enquête bestaat uit 2 bladzijden

Goedemorgen/middag/avond. Mijn naam is _____ van onderzoeksbureau Foquz Etnomarketing. We zijn op dit moment bezig met een onderzoek over de meningen die moslims hebben over afvalligheid. Mag ik u hierover een paar vragen stellen? Het duurt hooguit 4 minuten.

Begin tijd interview: :

Naam enquêteur: _____

Datum afname _____

ONDERDEEL I: SELECTIEVRAGEN

A. Wat is uw leeftijd? _____ (jonger dan 18 = stoppen met de enquête)

B. Bent u moslim?

1. Ja
2. Nee (respondent is geen moslim = stoppen met de enquête)

C. Wat is uw etniciteit. Dus: wat voelt u zich?

1. Turks
2. Marokkaans
3. Anders, namelijk: _____

ONDERDEEL II: INHOUDELIJKE VRAGEN

1. Bent u praktizerend moslim?

1. Ja
2. Nee
3. Wil niet zeggen

2. Wat doet u aan uw geloof? (meerdere antwoorden mogelijk)

JA NEE

21. Ik bid
22. Ik vast
23. Ik ga naar de moskee
24. Ik geef aalmoezen
25. Hadj/ik ben van plan om naar Mekka te gaan

3. Hoe vaak bent u de afgelopen maand naar de moskee geweest? _____ keer

4. Hoe vaak heeft u de afgelopen maand gebeden? _____ keer

ENQ lees voor: "De volgende vragen gaan over afvalligheid".

5. Wat verstaat u onder 'een afvallige' of onder 'afvalligheid'?

1. Iemand die niet meer in Allah gelooft
2. Iemand die het geloof niet meer praktiseert
3. Iemand die openlijk zegt geen moslim meer te zijn
4. Iemand die de islam beledigt
5. Anders, namelijk

6. Weet niet

Ik lees nu een aantal stellingen voor. U moet per stelling zeggen of u het helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens met de stelling bent.

1 =Helemaal eens

2= Eens

3=Niet eens, ook niet oneens

4=Oneens

5=Helemaal oneens

6=Weet niet

		1	2	3	4	5	6
6	Ik vind afvalligheid een persoonlijke keuze						
7	Ik keur afvalligheid af						
8	Met een afvallige zal ik elk contact verbreken						
9	Een afvallige probeer ik met woorden van zijn/haar ongelijk te overtuigen						
10	Ik doe mijn uiterste best om een afvallige tot inkeer te brengen						
11	Ik vind dat ik geweld tegen een afvallige mag gebruiken						

12. Vindt u een comité voor afvallige moslims nodig?

1. Ja

2. Nee

3. Weet niet

4. Wil niet zeggen

ONDERDEEL III: DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

13. Geslacht respondent (*enq. zelf noteren*)

1. Man

2. Vrouw

17. Wat is uw belangrijkste bron van inkomsten?

1 Baan (meer dan 12 uur p/w) 2 Bijbaan (minder dan 12 uur)

3 Uitkering: WAO

4 Uitkering: WW

5 Uitkering: Bijstand

6 Uitkering: anders

7 Pensioen-AOW

9 Studiefinanciering

10 Zelfstandig ondernemer

11 Toelage Partner

12 Anders _____

14. Wat is uw woonplaats?

_____

15. Hoe lang woont u in Nederland? _____ jaar

16. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

1. Lager onderwijs
2. Lager beroepsonderwijs (VMBO)
3. MAVO
4. Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)
5. HAVO - VWO
6. HBO (Hogeschool)
7. WO (Universiteit)
8. Geen opleiding
9. Anders, nl _____

18. Kunt u aangeven wat uw netto maandinkomen is?

- 1 tot € 460,= per maand
2. € 460,= t/m € 850,= per maand
3. € 850,= t/m € 1.300,= per maand
4. € 1.300,= t/m € 1.750,= per maand
5. € 1.750,= t/m € 2.500,= per maand
6. meer dan € 2.500,= per maand
7. weet niet/wil niet zeggen

19. Enquêteur kruis de plaats aan waar het gesprek plaats vond.

1. buiten/straat
2. bij respondent thuis
3. organisatie
4. school
5. theehuis/restaurant
6. moskee
7. anders, nl _____

Eind tijd interview:

:

Dat was de enquête. Dank u voor uw medewerking.